

Ресторан, де виконують побажання. Казки

КУПИТИ

Про книгу

Казки про все, що нас оточує, Кендзі Міядзава писав для своїх учнів, аби допомогти їм краще зрозуміти навколишній світ. Про геологію та астрономію, тварин і рослини, про містичних істот і духів. І в тих історіях із котячими канцеляріями, суперечками між лісовим котом і жолудями, тюльпанами чародіями і Хованчиком причаїлися глибока і зворушлива розповідь про дружбу і подвиг та світлий і загадковий світ, де дихають і розмовляють один з одним вітер, зірки та каміння, люди, болотяники і лиси - світ, сповнений життя і щастя.

Казки-притчі будуть цікаві читачам будь-якого віку.

КЕНДЗИ
МІХАЭЛА

Ресторан,
де виконують
побажання

КАЗКА

Анотація

Казки про все, що нас оточує, Кендзі Міядзава писав для своїх учнів, аби допомогти їм краще зрозуміти навколишній світ. Про геологію та астрономію, тварин і рослини, про містичних істот і духів. І в тих історіях із котячими канцеляріями, суперечками між лісовим котом і жолудями, тюльпанами-чародіями і Хованчиком причаїлися глибока і зворушлива розповідь про дружбу і подвиг та світлий і загадковий світ, де дихають і розмовляють один з одним вітер, зірки та каміння, люди, болотяники і лиси — світ, сповнений життя і щастя.

Казки-притчі будуть цікаві читачам будь-якого віку.

ISBN 978-966-663-360-9

All rights reserved.

Усі права застережено.

E-mail: copyright@msbrand.net, petro@calvaria.org.ua

© Ігор Дубінський, український переклад, 2016

© Неоніла Єфімова, ілюстрації (суміє), 2016

© Михайло Євшин, обкладинка, дизайн, ілюстрації (акварель), 2016

© Кальварія, 2016

Болотяник і лис

1

На північній околиці рівнини Іппонгі є узвишся, де розрісся морський овес. Серед його волотей стояла прегарна береза.

Вона була не така вже й висока, зате мала лискучий стовбур у чорну цяточку й чудову гривку гілля. У травні вбиралася в білі хмаринки, а восени розсипала довкруг золотаве й жовтогаряче листя.

Тож і пташки — зозулі й сорокопуди, малі волові очка й білозірки — полюбляли перепочивати на красуні-березі. І лише

коли залітав яструбок, дрібнота не наважувалася наблизитися, а тільки позирала звіддаля.

Береза мала двійко знайомців. Перший був болотяник, що жив у грузькому мочарі кроків за п'ятсот від неї, другий — рудий лис, який завжди надходив із півдня, з дикого поля.

Березі, правду сказати, більше був до вподоби лис. І справді, болотяник, хоч і чародій, був неотесаний і аж надто запальний, волосся мав скуйовджене та клоччасте, очі червоні, одіж, наче з болотяної трави, а що ходив босоніж, то нігті мав довгі та чорні. А от лис був вишуканий, а що вже гречний та лагідний, то хоч до рани прикладай.

І треба було з ними чимало солі з'їсти, аби втямити, який добропристойний болотяник і який крутій лис.

2

Був літній вечір. Береза вбралася в ніжне свіже листя, що пахтіло навсібіч. Молочний Шлях розпростерся небосхилом і мерехтів, переливався, мінився й миготів зорями.

Попід зорями завітав у гості лис. Він мав на собі темно-синю, щойно від кравця, пару, порипував червоними шкіряними черевиками, ще й книжку з віршами прихопив.

— Який тихий вечір!

— Так, — лагідно відказала береза.

— Погляньте, на небо виповз Скорпіон. А оту яскраву червону зірку стародавні китайці називали «Хо» — вогонь.

— То це її в нас називають «Вогнезіркою»?

— Ні, «Вогнезірка» — то Марс, планета. А ця червона — справжня зірка.

— А яка різниця між планетою й зіркою?

— Планети, знаєте, не світять самі по собі. Вони лише відбивають світло, а нам здається, ніби вони теж світять. А от зірки світять самі. Ось наше Сонце, скажімо, теж звичайна зірка. Для нас воно велике й сліпуче, а якщо поглянути з іншого краю всесвіту, буде ледь помітною зірочкою.

— Подумати тільки, сонечко — одна з зірок! То значить, на небі так багато сонечок, тобто, зірочок, ой, ні, таки сонечок!

Лис поблажливо всміхнувся:

— Так-так!

— А чому зорі бувають червоні, і жовті, і зеленкуваті?

Лис ізнову зверхньо всміхнувся й схрестив лапи на грудях. Книжка залопотіла листками, втім, на щастя, не впала.

— Зірки таки бувають різного кольору — жовті, блакитні тощо. Річ тут ось у чім. Попервах зірки були туманностями. Це ніби така хмара, що ледь світиться. На небі й досі їх чимало — ось, скажімо, в сузір'ях Андромеди, Оріона, Гончих Псів. Туманність у сузір'ї Гончих Псів — спіральна. А бувають ще кільцеві. Їх у народі називають «риб'ячим ротом». Зараз на небі теж таких повно.

— От би поглянути! Яка ж, певно, гарна зірочка з рибацьким ротом!

— І справді, гарна. Я бачив таку в обсерваторії, що в Мідзусаві.

— Я теж, я теж хочу її побачити!

— Обов'язково побачите. Я виписав собі з Німеччини цейсівський телескоп. Його пришлють навесні, от тоді й зможете подивитися! — бовкнув лис, не довго думаючи, аж захопився, що знову збрехав комусь із друзів. «Який же я поганець! А втім, це ж не зі зла. Навпаки, хотів її потішити. Та все одно, відтепер казатиму тільки правду», — думав лис, прикинувши. А береза, не здогадуючись ні про що, втішено мовила:

— Як чудово! І як люб'язно з вашого боку!

Лис скрушно відказав:

— Дякую на доброму слові. Для вас я ладен на все. Може, хочете почитати вірші? Це книжка Гайне. Щоправда, переклад, але дуже непоганий.

— Ах, то ви мені її дасте почитати?

— Авжеж! Читайте, скільки завгодно. А мені вже час. Втім, я щось, здається, забув.

— Може, про кольори зірок?

— Так-так, але це наступного разу. Не бажаю зловживати вашою гостинністю.

— Та що ви!

— На все добре, до наступної зустрічі! Може, принесу вам іще щось почитати. До побачення!

Лис хутенько зник. А береза, тріпочучи шелестким листям під подихом південного вітерця, гортала залишені ним вірші в світлі Молочного Шляху й зірок, що всипали небосхил. Як прекрасно писав Гайне — і «Лорелею», і ще безліч чудових віршів! Півночі береза не могла відірватися від книжки. І лише о третій, коли на сході над полями здійнялося сузір'я Тільця, відчула дрімливість.

Ніч скінчилася. Зійшло сонце.

У траві заіскрилася роса, враз порозкривалися всі квіти.

З північного сходу поволі-поволі наближався болотяник, весь у промінні вранішнього сонця, наче в краплях розплавленої міді. Він ішов, схрестивши руки на грудях, повільно й поважно, неначе показуючи, що не такий, як інші.

Береза почувалася чомусь трохи знічено, та все ж потяглася до болотяника, вилискуючи зеленню листя. На траві замаяла-заполоскалася її тінь. Болотяник неквапом підійшов до берези:

— Доброго ранку, березо!

— Доброго ранку!

— От я думав-думав, та ніяк не второпаю. Так багато є такого, чого я не розумію!

— Правда? А чого ж то ти не розумієш?

— От, скажімо, трава. Вона росте з чорної землі, чому ж вона така зелена? А квіти — жовті та білі. Ніяк не зметикую.

— Може, через те, що насіння трави всередині зелене та біле?

— Либонь, так. Тобі краще знати. А може й не так. Ось гриби ніякого насіння не мають, а восени вилазять з-під землі червоні та жовті. Ні, це мені годі зрозуміти!

— Може, запитаємо в пана лиса? — трохи нерозважливо запропонувала береза, пригадавши вчорашню розповідь про зірки.

Зачувши це, болотяник почервонів і стиснув кулаки.

— Що?! В лиса? А він що про це говорив?

Береза відказала тремтливо:

— Нічого не говорив. Мені просто подумалося, раптом він щось знає.

— Якийсь там лис мене, болотяника, повчатиме? Га?

Перелякалася береза, затремтіла-затріпотіла. А болотяник заскреготів зубами, знову схрестив руки на грудях і затупав туди-сюди. Там, куди падала його чорна тінь, навіть траву тіпало від страху.

— Від таких, як той лис, сама шкода. То брехун, боягуз, страхополох, до того ще й заздрісник. У стайні йому місце, а не в доброму товаристві!

Береза зібралася з духом і спробувала перевести на інше:

— Скоро твій день, буде свято, правда?

Болотяник трохи роз'яснівся на виду:

— Так. Сьогодні третє травня, отже, за шість днів.

Трохи подумав і знову посуворішав:

— А все ж люди — невдячне плем'я. Ось-ось моє свято, а вони дарунків неносять. От першого ж, хто на мою землю ступить, затагну в твань! — Болотяник знову скреготнув зубами.

Березі хотілося його розрадити, але вона вже боялася й словом прохопитися, аби знов на гірше не вийшло, і тільки шелестіла листям на вітерці. А болотяник ніби аж роз'ятрився на сонці. Він охопив плечі руками, стиснув зуби, і йому що далі, то більше думалося, нібито він даремно вибрався сюди, а від цього злостився ще дужче. І, врешті, він не витримав, загарчав і подався геть у свої мочарі.

3

Болотяник жив у драговині завбільшки з невеличке поле для верхогонів, укритій мохом та поплутаними чагарями, крізь які де-не-де пробився осот та проросли низенькі покручені верби.

Вода там застоюлася, заіржавіла й вочевидь була брудна.

Посередині, наче острівець, височіла купа колод, а на ній стояла зведена колись на честь болотяника малесенька капличка з людину заввишки.

Повернувшись на острівець, болотяник розтягнувся на землі біля каплички й заходився чухати свої кощаві чорні ноги. Зненацька просто йому на голову сіла пташка. Болотяник рвучко схопився і голосно цитнув. Та з переляку звалилася й пурхнула геть, але низенько та непевно, неначе їй від страху затерпнули крила.

Болотяник, посміюючись, звівся на рівні. Несамохіть позирнув туди, де стояла береза, знову спохмурнів і застиг. Спересердя запустив обидві п'ятірні в чуприну та розкуйовдив її ще більше.

Тут із південного боку драговини приблукав чолов'яга. Схоже, то був заробітчанин-дроворуб, що поспішав до гори Міцуморі вузьенькою стежкою вздовж болота та, мабуть, згадав про болотяника й вирішив завітати до каплички, аби його задобрити.

Втім, звідти, де дроворуб ішов, самого болотяника не було видно.

Побачивши його, болотяник зрадів, обличчя в нього розпашілося. Він простягнув праву руку в бік чолов'яги, а лівою схопив правицю за зап'ястя й смикнув, немов притягуючи того до себе. І справді, бідолаха незчувся, як звернув просто в мочарі. А коли захопився, що ноги проти волі несуть його все швидше до драговини, пополотнів і почав хапати ротом повітря. Болотяник повільно закрутив у повітрі правим кулаком. Дроворуб пішов по колу, остаточно сполошився й закружляв, вигукуючи щось незрозуміле. І хоч як намагався чкурнути геть, тільки виписував кола дедалі швидше. Піт уже котив із нього градом, неборак нісся вистрибом. А болотяник, утішено сміючись, розвалився на землі й спостерігав. Аж, урешті, голова дроворубові запаморочилася, й, остаточно знесилений, він повалився прямисінько у воду. Болотяник повільно підвівся, дохлюпав до нього розмашистим кроком, підняв і викинув із води на траву на суходолі, добряче гупнувши ним об землю. Чолов'яга застогнав, заворушився був, але знову зомлів.

Болотяник зареготав так гучно, що його голос хвилями покотився до небокраю.

Відлуння донеслося й туди, де стояла береза. Вона зойкнула, зблідла й затремтіла так, що сонячне проміння замерехтіло в її зелені.

Болотяник, доланий важкими думками, сидів, запустивши обидві п'ятірні в чуприну. «В тому, що я такий відворотний, також винен лис. А береза навіть більш од лиса. Але хіба можна гніватися на березу! Серце мені крає, бо не можу на неї розгніватися. Проте якщо попускати березі, то треба попускати й лисові. Я хоч і недобрий, а все ж чародій. Не пристало мені перейматися через якогось лиса. А я переймаюся, та й годі. І березу варто б забути. А забути не виходить. Як вона сьогодні

побіліла та затремтіла! Хіба ж забудеш таку красуню! Вона страждає через те, що я такий лихий та неотесаний. Та нема ради! Що ж поробиш, коли хтось зроду гнівливий!»

Болотянику не сиділося на місці. Прилетів був яструб, та болотяник лише мовчки втупився в нього.

Десь далеко-далеко торохнули постріли, над рівниною замерехтіли блакитні сполохи — мабуть, кіннота вийшла на навчання. На дроворуба, який так і лежав у траві, це подіяло, мов ліки: він непевно звівся й роззирнувся навколо.

А тоді дременув скільки сили в ногах! І понісся чимдуж у бік гори Міцуморі.

Побачивши це, болотяник знову зареготав на весь голос. І знову луна розкотилася до небокраю й донеслася аж до берези.

Береза знов зойкнула, ще дужче побіліла листям і дрібно-дрібно затремтіла.

Болотяник знічев'я кілька разів обійшов навколо каплички, аби хоч трохи заспокоїтися, а потім зник усередині, неначе розтав.

4

Був імлистий серпневий вечір. Болотяник вигулькнув із каплички, мовчазний, сумний і водночас сердитий. Ноги самі понесли його до берези. Чомусь щоразу, як він про неї згадував, робилося щемно й боляче на серці. Втім, саме зараз йому трохи полегшало. Хоч як він умовляв себе не думати про березу й про лиса, позбутися тих дум ніяк не вдавалося. «Я ж хоч і лихий, та чародій, хіба мені рівня якась там береза!» — правив щодня подумки болотяник. І все одно ходив сумний та невеселий. А вже як пригадував бодай на мить лиса, то аж пекло всередині від скрути.

Міркуючи про те й се, болотяник чвалав до берези. Напівдорозі він похопився, куди йде. Й чомусь одразу дуже повеселішав. У голові зароїлися думки, що він давно не навідував березу, що, либонь, вона на нього чекала, ба більше, навіть, напевне, так чекала, що сумувала... Болотяник рушив розмашисто, вминаючи траву; серце мало не вискакувало з грудей. Проте невдовзі знову стихив крок, і аж пристав на місці, оповитий зеленою тугою. Бо там був лис. Ніч була тиха, й крізь молочну в світлі місяця імлу виразно чувся його голос:

— Звісно, так і є. Не можна зводити красу лише до механічного застосування принципу домірності. Така краса мертва.

— Цілком із вами згодна, — донеслася тиха відповідь берези.

— Справжня краса — не застигла, не закам'яніла. Домірність — це чудово, але головне — мати домірність у душі.

— І я так гадаю, — знову почувся лагідний голос берези.

Болотяник відчув, як розпалюється зсередини жовтогарячим полум'ям. Кожен подих зробився нестерпно важкий. «Хіба ж варто так убиватися через якусь балаканину берези та лиса в чистому полі? Хіба ж можна, щоб від цього так тужно було на серці? Я ж усе-таки чародій!» — намагався розрадити й водночас скартати сам себе болотяник.

Тимчасом лис провадив далі:

— Такі міркування можна знайти в будь-якій книзі з естетики.

— А у вас багато книг із естетики? — спитала береза.

— Не сказати, що багато, але дещо є — і нашою мовою, і англійською, і німецькою. Нещодавно видали й італійською, але в мене поки що нема.

— Як, певно, чудово у вас у кабінеті!

— Та ні, там страшенний безлад. До того ж він править мені ще й за лабораторію, тож в одному куті стоїть мікроскоп, у другому — лежить підшивка лондонської «Таймс», мармурове погруддя Цезаря як упало, так і валяється... Словом, розгардіяш.

— І все одно це чудово!

Лисів голос лунав водночас і скромно, і пихато. Потім запала тиша.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

BOOK2GO
ЕЛЕКТРОННІ КНИГИ

КУПИТИ